

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
ATENCIÓ A LA DIVERSITAT

Coordinació: PETREÑAS CABALLERO, CRISTINA

Any acadèmic 2020-21

Informació general de l'assignatura

Denominació	ATENCIÓ A LA DIVERSITAT			
Codi	100870			
Semestre d'impartició	1R Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Grau en Educació Primària (R 2018)	2	TRONCAL	Presencial
	Doble titulació: Grau en Educació Primària (R 2018) i Grau en Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport	3	TRONCAL	Presencial
	Doble titulació: Grau en Educació Infantil i Grau en Educació Primària (R 2018)	2	TRONCAL	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA		TEORIA
	Nombre de crèdits	1.8		4.2
	Nombre de grups	6		5
Coordinació	PETREÑAS CABALLERO, CRISTINA			
Departament/s	PEDAGOGIA			
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	<p>Classes presencials: 56 hores (aproximadament, corresponent a 14 setmanes) Treball autònom de l'estudiant: 94 hores</p> <p>Modalitat dual: Classes presencials a la universitat: 37 hores (aproximadament, corresponent a 14 setmanes) Treball autònom de l'estudiant: 94 hores</p>			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	català, castellà, anglès (grup mitjà bilingüe)			
Distribució de crèdits	<p>Modalitat Dual: Cristina Farreras Modalitat Bilingüe: Inés Polo i Cristina Farreras Modalitat Doble grau Infantil i primària: Inés Polo Modalitat Estàndar: Daniel Grutiérrez Modalitat CAFE: Cristina Petreñas</p>			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
FARRERAS I COLLELL, CRISTINA	cristina.farreras@udl.cat	10,8	
GUTIÉRREZ UJAQUE, DANIEL	daniel.gutierrez@udl.cat	6	
PETREÑAS CABALLERO, CRISTINA	cristina.petrenas@udl.cat	6	
POLO IZQUIERDO, INES FUENSANTA	inesf.polo@udl.cat	9	

Objectius acadèmics de l'assignatura

- Conèixer els principis de l'educació inclusiva.
- Conèixer les dificultats d'aprenentatge, les discapacitats, els trastorns, així com altres situacions que comportin vulnerabilitat educativa (com és el cas de la immigració) en l'alumnat durant l'etapa de 6-12 anys.
- Identificar els indicadors de risc, les característiques principals i les necessitats educatives dels escolars amb diferents capacitats, diferents ritmes d'aprenentatge, d'altres orígens, entre d'altres.
- Desenvolupar estratègies de col·laboració amb altres professionals per a l'atenció de les necessitats educatives de l'alumnat.
- Conèixer i concretar estratègies educatives que promoguin i potenciïn el desenvolupament integral de l'infant a l'etapa d'educació primària obligatòria.
- Dissenyar propostes metodològiques que permetin a l'alumnat aprendre en interacció alhora que s'atenen les seves necessitats.

Competències

- La capacitat de conèixer i detectar dificultats d'aprenentatge, discapacitats, trastorns, així com altres situacions que comportin vulnerabilitat educativa en l'alumnat durant l'etapa de 6-12 anys.
- La capacitat per a treballar col·laborativament amb altres professionals per donar resposta a les necessitats educatives de l'alumnat.
- L'habilitat de dissenyar i planificar situacions educatives inclusives i interactives per a tot l'alumnat, prestant especial atenció a les necessitats dels estudiants amb diferents capacitats i diferents ritmes d'aprenentatge.

Continguts fonamentals de l'assignatura

Continguts transversals

1. La inclusió educativa com a eix transversal en el disseny, planificació i posada en marxa de les propostes de prevenció i intervenció educatives.
2. El treball col·laboratiu com a eina per a una resposta educativa de qualitat i per a tots.

Continguts específics

Prevenió, detecció i atenció durant l'etapa de 6-12 anys de/d':

1. La diversitat lingüístic-cultural.
2. Les dificultats d'aprenentatge.
3. El TDAH.
4. Els trastorns de conducta.
5. El TEA.
6. Les discapacitats sensorials.
7. La discapacitat motriu.
8. La discapacitat intel·lectual.
9. Les Altes Capacitats.

Continguts del treball en grup

1. Ampliació des de la teoria sistèmica de la construcció d'una escola per a tothom.
2. Introducció a la xarxa de recursos educatius.

Eixos metodològics de l'assignatura

*La planificació semipresencial de la docència pel curs 2020/2021 fa que la metodologia que s'especifica a continuació s'organitzi el 50% presencial i el 50% virtual (videoconferències, etc.).

Els principals eixos metodològics de l'assignatura combinen diferents estratègies d'ensenyament i aprenentatge centrades en els estudiants: sessions de caràcter expositiu amb participació activa per part de l'alumnat i l'aprenentatge cooperatiu, entre altres. Mentre que a les classes expositives el docent és el principal responsable d'introduir part del temari que ha d'acabar dominant l'estudiant, les altres estratègies permeten activar mecanismes d'ensenyament-aprenentatge de la resta del contingut en el qual el docent adquireix el rol de guia.

Eixos metodològics generals dissenyats per a les sessions en grup gran

- Exposicions orals i multimèdia per part del docent
- Seminaris teoricopràctics amb diferents especialistes
- Debats grupals i altres pràctiques d'aula
- Anàlisi de lectures i vídeos sobre conceptes o estudis de casos
- Seguiment i valoració del procés d'aprenentatge de l'alumnat a través de la participació activa, generació de debats, entre d'altres

Eixos metodològics generals dissenyats per a les sessions en grup mitjà i el seguiment del treball de grup

- Sessions de classe inversa, grups cooperatius i treball en equip
- Defensa de casos pràctics
- Anàlisi de vídeos i documents complementaris
- Participació activa i realització de debats

- Lectura de documents
- Exposicions orals
- Avaluació entre iguals

Informació sobre la transmissió i l'enregistrament de dades personals dels docents i dels estudiants de la Universitat de Lleida arran de la impartició de docència en instal·lacions de la UdL i a distància

La Universitat de Lleida informa que, en funció dels canvis a què es vegi obligada d'acord amb les instruccions de les autoritats sanitàries, les disposicions de la UdL o l'assegurament de la qualitat de la docència, pot transmetre, enregistrar i usar la imatge, la veu o, si s'escau, l'entorn físic triat pels docents i pels alumnes, amb l'objectiu d'impartir la docència en instal·lacions de la UdL o a distància.

Al seu torn, encoratja les persones afectades perquè, en el cas de la docència a distància, triïn els espais que menys incidència tinguin en la seua intimitat.

I, en general, es recomana optar preferentment per les interaccions en el xat o sense activar la càmera, quan no es duguin a terme activitats docents que per les seues característiques exigeixin una interacció oral o visual.

El responsable de l'enregistrament i l'ús d'aquestes dades personals és la Universitat de Lleida –UdL– (dades de contacte del representant: Secretaria General. Plaça de Víctor Siurana, 1, 25003 Lleida; sg@udl.cat; dades de contacte del delegat de protecció de dades: dpd@udl.cat).

Aquestes dades personals s'utilitzaran exclusivament per a les finalitats inherents a la docència de l'assignatura. En particular, l'enregistrament compleix les funcions següents:

- Oferir la possibilitat d'accedir als continguts en línia i, si s'escau, a mode de formació asíncrona.
- Garantir l'accés als continguts als estudiants que, per raons tecnològiques, personals o de salut, entre d'altres, no hi hagin pogut participar.
- Constituir un material d'estudi per a la preparació de l'avaluació.

Resta absolutament prohibit l'ús de les dades transmeses i dels enregistraments per a altres finalitats, o en àmbits aliens al Campus Virtual, on romandran arxivats, de conformitat amb la política de propietat intel·lectual i industrial de tots els continguts inclosos en webs propietat de la UdL.

En cas que n'hi hagin, els enregistraments es conservaran durant el temps que decideixi qui imparteix l'assignatura, d'acord amb criteris estrictament acadèmics, i, a tot estirar, s'han d'eliminar al final del curs acadèmic actual, en els termes i condicions previstes en la normativa sobre conservació i eliminació dels documents administratius de la UdL, i les taules d'avaluació documental aprovades per la Generalitat de Catalunya (<http://www.udl.cat/ca/serveis/arxiu/>).

Aquestes dades personals són imprescindibles per impartir la docència en l'assignatura, i la definició dels procediments de docència, en especial la que es fa a distància, és una potestat de la UdL en el marc del seu dret d'autonomia universitària, com preveuen l'article 1.1 i l'article 33.1 de la Llei orgànica 6/2001, de 21 de desembre, d'universitats. Per aquest motiu, la UdL no necessita el consentiment de les persones afectades per transmetre'n o enregistrar-ne la veu, la imatge i, si s'escau, l'entorn físic que hagin triat, amb aquesta exclusiva finalitat, d'impartir la docència en l'assignatura.

La UdL no cedirà les dades a tercers, llevat dels casos estrictament previstos en la Llei.

Les persones afectades poden accedir a les seues dades; sol·licitar-ne la rectificació, supressió o portabilitat; oposar-se al tractament i sol·licitar-ne la limitació, sempre que sigui compatible amb les finalitats de la docència, mitjançant un escrit tramès a l'adreça dpd@udl.cat. També poden presentar una reclamació adreçada a l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, mitjançant la seua electrònica de l'Autoritat (<https://seu.apd.cat>) o per mitjans no electrònics.

Pla de desenvolupament de l'assignatura

Cronograma de continguts Dual

	CONTINGUTS
SETMANA 1	Presentació assignatura
SETMANES 2 i 3	Educació inclusiva, suport educatiu i xarxes de suport
SETMANES 4 i 5	Diversitat lingüístic - cultural
SETMANES 6 i 7	La dislèxia
SETMANES 8, 9 i 10	TEA, TDAH i Conducta
SETMANES 11 i 12	Discapacitat visual i auditiva
SETMANA 13	Discapacitat motriu
SETMANES 14 i 15	Discapacitat intel·lectual i AC

(El cronograma podrà tenir petites variacions durant el quadrimestre)

Cronograma de continguts Primària Bilingüe

	CONTINGUTS
SETMANA 1	Presentació assignatura
SETMANES 2 i 3	Educació inclusiva, suport educatiu i xarxes de suport
SETMANES 4 i 5	Diversitat lingüístic - cultural
SETMANES 6 i 7	La dislèxia
SETMANES 8, 9 i 10	TEA, TDAH i Conducta
SETMANES 11 i 12	Discapacitat visual i auditiva
SETMANA 13	Discapacitat motriu
SETMANES 14 i 15	Discapacitat intel·lectual i AC

(El cronograma podrà tenir petites variacions durant el quadrimestre)

Cronograma de continguts Doble Titulació: infantil i primària

	CONTINGUTS
SETMANA 1	Presentació assignatura
SETMANES 2 i 3	Educació inclusiva, suport educatiu i xarxes de suport
SETMANES 4 i 5	Diversitat lingüístic - cultural
SETMANES 6 i 7	La dislèxia
SETMANES 8, 9 i 10	TEA, TDAH i Conducta
SETMANES 11 i 12	Discapacitat visual i auditiva
SETMANA 13	Discapacitat motriu
SETMANES 14 i 15	Discapacitat intel·lectual i AC

(El cronograma podrà tenir petites variacions durant el quadrimestre)

Cronograma de continguts Primària estàndard

	CONTINGUTS
SETMANA 1	Presentació assignatura
SETMANES 2 i 3	Educació inclusiva, suport educatiu i xarxes de suport

SETMANES 4 i 5	Diversitat lingüístic - cultural
SETMANES 6 i 7	La dislèxia
SETMANES 8, 9 i 10	TEA, TDAH i Conducta
SETMANES 11 i 12	Discapacitat visual i auditiva
SETMANA 13	Discapacitat motriu
SETMANES 14 i 15	Discapacitat intel·lectual i AC

(El cronograma podrà tenir petites variacions durant el quadrimestre)

Cronograma de continguts Primària CAFE

CONTINGUTS	
SETMANA 1	Presentació assignatura
SETMANES 2 i 3	Educació inclusiva, suport educatiu i xarxes de suport
SETMANES 4 i 5	Diversitat lingüístic - cultural
SETMANES 6 i 7	La dislèxia
SETMANES 8, 9 i 10	TEA, TDAH i Conducta
SETMANES 11 i 12	Discapacitat visual i auditiva
SETMANA 13	Discapacitat motriu
SETMANES 14 i 15	Discapacitat intel·lectual i AC

(El cronograma podrà tenir petites variacions durant el quadrimestre)

Seminaris teòric-pràctics obligatoris per a tots els grups

Seminari	Dia	Lloc i hora
La Dislèxia	A determinar	Videoconferència Sakai
CRETDIC	A determinar	Videoconferència Sakai
Fisioterapeutes de l'EAP	A determinar	Videoconferència Sakai

Cronograma de les presentacions de les evidències d'avaluació

(Les dates són provisionals. Aquestes podran variar per necessitats docents)

Evidència	Dia	Hora i lloc

Prova escrita Test	A determinar	DUAL: A determinar Bilingüe i Doble I-P: A determinar CAFE i Tarda: A determinar
Prova escrita cas pràctic	A determinar	DUAL: A determinar Bilingüe i Doble I-P: A determinar CAFE i Tarda: A determinar
Treball de grup	Treball escrit: 22/12/2020	Format imprès: A la bústia del docent Format PDF: Al Sakai
	Vídeo: 15/01/2021	Sakai

Sistema d'avaluació

L'avaluació és de caràcter contínua i formativa.

EVIDÈNCIES D'AVALUACIÓ

- Prova escrita test: 29%
- Prova escrita cas pràctic: 29%
- Treball de grup:
 - Repte 1: 10%
 - Repte 2: 12%
 - Repte 3 - Escrit: 15%
 - Repte 3 - Vídeo: 5%

Criteris de qualificació de les evidències d'avaluació

Proves escrites

- Identificar continguts teòrics propis treballats al llarg de la matèria.
- Resolució d'un cas pràctic

Treball de grup:

- Assistència obligatòria classes GM
- Detecció de barreres, mesures inclusives i necessitats educatives
- Disseny d'una proposta educativa inclusiva
- Establir ponts entre la teoria i la pràctica

Requisits

- Per aprovar l'assignatura serà necessari que la mitjana entre les diferents evidències sigui igual o superior a 5. En cas contrari, l'assignatura queda suspesa .
- L'assistència a les sessions de GM seran obligatòries en un 80% .En el cas dels alumnes d'educació primària bilingüe que estiguin realitzant les pràctiques a l'estranger, queden exempts d'aquest requisit.
- Les faltes d'ortografia penalitzen.

AVALUACIÓ PER ALS ESTUDIANTS AMB NESE

(Condicció: derivació de la UdLxTothom, certificat de discapacitat o tenir una dificultat d'aprenentatge).

El professorat de l'assignatura podrà modificar el sistema d'avaluació i la realització d'activitats presencials, i no presencials, en funció de les NESE de cada alumne, sempre consensuat amb la "Responsable de la Inclusió al Centre" de la FEPTS o amb la UdLxTothom.

AVALUACIÓ PER ALS ESTUDIANTS AMB TREBALL, MATRICULATS EN ANTERIORS PLANS D'ESTUDIS I ES MATRICULEN PER SEGONA VEGADA A L'ASSIGNATURA

(Condicció: aprovació per part de la comissió pertinent del permís per a realitzar l'avaluació única).

L'avaluació serà de dos exàmens: un tipus test i un cas pràctic, amb un valor del 50% cadascun.

Requisits:

- *Superar com a mínim una de les dues proves escrites.*
- *Únicament es contemplarà fer mitjana entre els dos exàmens sempre que la prova no superada obtingui una puntuació mínima de 4.*
- *A l'hora de fer la mitjana entre els dos exàmens, en el cas que una de les evidències no estigui superada, es requirirà que l'examen que sí ho estigui tingui el valor numèric suficient perquè la mitjana sigui de 5.*
- *Si la mitjana dels dos exàmens és inferior a 5, es farà recuperació de l'/les evidències suspeses.*
- *En el cas que els criteris anteriors no es compleixin, l'assignatura quedarà suspesa.*

AVALUACIÓ PER ALS ESTUDIANTS DE PRIMÀRIA BILINGÜE QUE SÓN A 3r I FAN PRÀCTIQUES A L'ESTRANGER, ESTUDIANTS D'ERASMUS I ESTUDIANTS DE MOBILITAT.

(Condicció: certificació per part de la vicedegana de relacions internacionals del lloc i la durada de les pràctiques).

L'alumnat haurà de realitzar les mateixes evidències d'avaluació que la resta. La única excepció és la presencialitat a les sessions de GM.

Durant la seva estada es realitzarà un seguiment a distància de l'alumnat respecte al seu procés d'aprenentatge i la realització de les diferents evidències d'avaluació.

Les dates de la presentació i / o realització de les diferents evidències d'avaluació podran ser modificades si és estrictament necessari (durada de l'estada, entre d'altres).

ALTRES SISTEMES D'AVLUACIÓ

(Condicció: valoració de la situació d'excepcionalitat).

Amb excepcionalitat es contemplarà adequar l'avaluació a certes casuístiques específiques i degudament justificades.

Bibliografia i recursos d'informació

Aguilera, A. (2004). *Introducción a las Dificultades del Aprendizaje*. Madrid: McGrawHill.

Ainscow, M. (2001). *Desarrollo de escuelas inclusivas*. Madrid: Narcea.

Arnaiz, P. (2003). *Educación Inclusiva: una escuela para todos*. Aljibe: Archidona. Málaga.

Batshaw, M., Pellegrino, L. i Roizen, N. (2007). *Children with Disabilities*. Baltimor: Paul H. Brookes Publishing Company.

Bautista, R. (2002). *Necesidades Educativas Especiales*. Málaga: Aljibe.

Bisetto, D., Latorre, Á. i Teruel, J. (2011). *Trastornos de conducta: Estrategias de intervención y casos prácticos*. Valencia: Universitat de València.

Byram, M.; Gribkova, B. i Starkey, H. (2002). *Developing the intercultural dimension in language teaching. A practical introduction for teachers*. Strasbourg: Council of Europe.

- Cedillo, P. (2004). *Háblame a los ojos*. Octaedro: Barcelona.
- Cedillo, P. (2009). *Mira lo que te digo*. Octaedro: Barcelona FESORD CV. 2000. Rasgos sociológicos y culturales de las Personas Sordas. FESORD
- Coelho, E. (2006). *Enseñar y aprender en escuelas multiculturales: una aproximación integrada*. Barcelona: ICE-Horsori.
- Cots, J. M.; Ibarra, A.; Irún, M.; Lasagabaster, D.; Llurda, E. i Sierra, J. M. (2010) *Plurilingüismo e interculturalidad en la escuela: reflexiones y propuestas didácticas*. Barcelona: ICE/Horsori.
- Echeita, G. (2013). Inclusión y Exclusión educativa. De nuevo "voz y quebranto". *REICE. Revista Iberoamericana sobre Calidad, Eficacia y Cambio en Educación*, 11(2), 99-118.
- García Sánchez, J.N. (1995). *Manual de dificultades de aprendizaje. Lenguaje, Lecto-escritura y Matemáticas*. Madrid: Narcea.
- García Sánchez, J.N. (2001). *Dificultades de aprendizaje e intervención psicopedagógica*. Madrid: Ariel
- García Sánchez, J.N. (Coord.) (2007). *Dificultades del desarrollo. Evaluación e intervención*. Madrid: Piràmide.
- Gimeno, J. (2005). Diversos però no desiguals. *Suports*, 9 (1), 23-32.
- Gómez-Zepeda, G., Petreñas, C. Sandoval, D. i Puidellívol, I. (2017). The role of the Support and Attention to Diversity Teacher (SADT) from a community-based perspective: Promoting educational success and educational inclusion for all. *Teaching and Teacher Education*, 64, 127-138
- Harlan, L. (1984). *When the Mind Hears: A History of the Deaf*. New York: Random House.
- Huete, A. (2017). Las personas con discapacidad en la escuela. Luces y sombras del proceso de inclusión educativa en España. *Revista Panorama Social*, 26, 93-108.
- Hulme, Ch. i Snowling, M.J. (2009). *Developmental Disorders of Language Learning and Cognition*. United Kingdom: Wiley-Blackwell
- Laborit, E. (1994). *El grito de la gaviota*. Seix barral. (versió original francesa: Le cri de la muette).
- Lane, H., Hoffmeister, R. i Bahan, B. (2002). *A Journey into the Deaf World*. Dawnsign: California
- Lerner, J. i Holden, J. B. (2009). *Learning Disabilities and Related Mild Disabilities: Characteristics, Teaching Strategies, and New Directions*: International edition: Belmont, CA.
- Marchesi, A., Coll, C. i Palacios, J. (2005). *Desarrollo psicológico y educación. Volumen 3. Trastornos del desarrollo y necesidades educativas especiales*. Madrid: Alianza Editorial.
- Margalit, F. (2007). *Talking Hands: What Sign Language Reveals about the Mind*. Simon & Schuster.
- Mata, F.S. (2001). *Enciclopedia psicopedagógica de necesidades educativas especiales. Volumen I*. Madrid: Ediciones Aljibe.
- Odom, S., Horner, R. y Snell, M. (2007). *Handbook of Developmental Disabilities*. Guilford Press: New York.
- Padden, C. i Humphries, T. (2005). *Inside Deaf Culture*. Harvard University Press Preston
- Puigdellívol, I., Petreñas, C., Siles, B. y Jardí, A. (2019). *Estrategias de apoyo en la escuela inclusiva. Desde una visión interactiva y comunitaria*. Barcelona: Graó
- Rigo, E. (2003). Los peligros educativos y sociales de una falta de definición conceptual: las dificultades de aprendizaje. *Bordón*, 55 (1), 41-49.
- Santiuste, V. i González-Pérez, J. (2005). *Dificultades de Aprendizaje e intervención psicopedagógica*. Madrid: Editorial CCS.

Vila, R. (2006). Com podem treballar millor mab TOT l'alumnat. *Suports*, 10 (1), 41-43.